

Metodické vysvětlivky – polská část

Počet obyvatel

Na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly rozlišeny následující kategorie obyvatelstva:

Obyvatelstvo podle celostátní definice

Tato kategorie z hlediska obyvatel obce, tj. nejmenšího administrativního členění země, zahrnuje:

- trvale bydlící osoby – osoby, které při sčítání uvedly, že daná obec je jejich trvalým bydlištěm (bez ohledu na skutečnost, zda jsou v ní přihlášeny k trvalému pobytu či nikoliv) a v době sčítání byly přítomny (žily v obci), byly nepřítomny, ale jejich nepřítomnost byla kratší než 3 měsíce, byly nepřítomny déle než 3 měsíce, ale jejich nepřítomnost byla způsobena mj. pobytem ve věznici či vyšetřovacím zařízení nebo pobytem v zahraničí,
- osoby s dočasným pobytem delším než 3 měsíce – jedná se o osoby, které při sčítání uvedly, že jejich trvalým bydlištěm je jiná obec v zemi, přičemž v místě/obci sčítání pobývaly přechodně (déle než 3 měsíce), a to z důvodu studia, zaměstnání, rodinných nebo bytových poměrů, léčení nebo rehabilitace nebo pobytu v domově důchodců.

Do kategorie skutečného obyvatelstva dané obce nebyly zahrnuty osoby, které přijely ze zahraničí na přechodný pobyt, tj. osoby, které neměly v Polsku trvalý pobyt. Do této kategorie rovněž nebyly zahrnuty osoby s trvalým pobytem v dané obci, které se v době sčítání zdržovaly mimo obec déle než 3 měsíce z jiných důvodů, než je pobyt ve vězení nebo pobyt v zahraničí, tj. osoby, které se dočasně zdržovaly v jiné obci země (v souladu s přijatou definicí tam byly tyto osoby zahrnuty jako obyvatelstvo podle národní definice). Podobně se rozlišuje i obyvatelstvo za jednotlivé statistické lokality.

Obyvatelé (trvale bydlící obyvatelstvo - rezidenti)

Mezi obyvatele z pohledu obyvatel obce patří:

- Trvale bydlící obyvatelé, s výjimkou osob, které se zdržují mimo místo svého bydliště (obec) po dobu nejméně 12 měsíců - bez ohledu na místo jejich pobytu (v zemi nebo v zahraničí). Výjimku tvoří polští diplomaté na služebních cestách a vojáci umístění na zahraničních vojenských misích, kteří jsou i přes pobyt v zahraničí zahrnuti mezi stálé obyvatele Polska (podle doporučení EHK OSN a Eurostatu),
- osoby s dočasným pobytem v obci po dobu nejméně 12 měsíců, které přišly z jiného místa v zemi nebo ze zahraničí (cizinci bez trvalého pobytu v Polsku).

Jako kritérium pohybu obyvatelstva při rozlišování kategorie obyvatel byla přijata následující kritéria (podobně jako u obyvatelstva podle národní definice): studium, práce, rodinné a bytové podmínky, léčba a rehabilitace, pobyt v domově důchodců. To znamená, že osoby pobývajících ve věznicích nebo detenčních centrech - bez ohledu na délku nepřítomnosti - jsou započítávány jako obyvatelé lokality, ve které žily před svým „nuceným“ odchodem.

Rodinný stav

Vzhledem k vnitrostátním zákonům, které stanovují nižší věkovou hranici pro uzavření manželství, se při sčítání lidu předpokládá, že rodinný stav je definován pro osoby starší 15 let. Podle polského práva existují čtyři kategorie rodinného stavu:

- svobodní - osoby, které nikdy neuzavřely manželství,
- osoby, jejichž manželství bylo uzavřeno v souladu se světským právem,
- ovdovělé - osoby, jejichž zákonné manželství zaniklo z důvodu úmrtí manžela
- rozvedení - osoby, jejichž manželství bylo rozvedeno soudním rozhodnutím. Osoby, jejichž manželství bylo soudem právoplatně rozloučeno - nadále zůstávají manželé.

Vzdělání

Jedná se o nejvyšší dosažený stupeň vzdělání ve školském systému nebo v jiném způsobu či formě vzdělávání, který je uznáván v souladu se závazným vzdělávacím systémem. Základem pro zařazení vzdělání do daného stupně je osvědčení (diplom) o absolvování určité školy, a to bez ohledu na způsob studia (např. denní, večerní/víkendové, dálkové, korespondenční) v tuzemsku nebo v zahraničí. Informace o úrovni vzdělání byly zjišťovány u všech osob ve věku 13 let a více.

Dosažené vzdělání je určeno podle klasifikace ISCED 2011:

- a) terciární vzdělání s akademickým titulem alespoň doktor (Ph. D.) - vyznačí osoby s doktorským nebo postdoktorským titulem nebo s titulem profesor,
- b) terciární vzdělání s titulem magistr, magistr inženýr nebo rovnocenný titul - získané po absolvování studia druhého stupně nebo dlouhých magisterských studijních programů. Do této kategorie patří také osoby, které jsou držiteli lékařského titulu,
- c) terciární vzdělání s bakalářským (licenčním), inženýrským nebo rovnocenným titulem - označují osoby s bakalářským, inženýrským nebo rovnocenným titulem - získaným po absolvování bakalářského, inženýrského nebo rovnocenného studia),
- d) vysokoškolský diplom - vztahuje se na absolventy pedagogických škol a pedagogických škol cizích jazyků (s výjimkou škol organizovaných v rámci vysoké školy) a absolventy vysokých škol sociálních služeb,
- e) postsekundární vzdělání - vztahuje se na osoby, které mají osvědčení (diplom) o absolvování postsekundární školy, jejíž přijetí bylo podmíněno získáním maturitního vysvědčení. Do této kategorie patří také osoby, které absolvovaly pedagogické vzdělání,
- f) všeobecné střední vzdělání - označí se osoby, které obdržely osvědčení o absolvování všeobecné střední školy, profilové (odborné) střední školy, doplňovací střední školy nebo které absolvovaly nižší střední školu (gymnazjum) před rokem 1932,
- g) střední odborné vzdělání - osoby, které získaly osvědčení o absolvování střední odborné školy (technické školy, doplňovací technické školy, střední odborné školy, střední odborné školy, umělecké školy druhého stupně poskytující současně středoškolské vzdělání),
- h) základní odborné vzdělání/odvětvové odborné vzdělání I. stupně - získala osoba, která získala osvědčení o absolvování: odborné školy (základní odborné nebo zemědělské školy, průmyslové školy), odborné nebo zemědělské školy, zemědělského korespondenčního kurzu pouze na úrovni základní odborné školy, mistrovské školy, odvětvové odborné školy I. stupně,
- i) nižší střední vzdělání (gymnazjum) - mají osoby, které získaly osvědčení o ukončení nižší střední školy nebo osvědčení o ukončení speciální přípravné školy. U osob, které absolvovaly nižší střední školu (gymnazjum) před rokem 1932, uveďte všeobecné střední vzdělání,
- j) základní - drží osoby, které získaly osvědčení o absolvování: základní školy (před válkou obecné školy) bez ohledu na to, kolik měla tříd (osm, sedm, šest nebo dříve čtyři), kurzů pro pracující v rozsahu základní školy a základní umělecké školy realizující současně učební plán základní školy,
- k) nedokončené základní vzdělání nebo žádné vzdělání - týká se osob, které navštěvují základní školu, navštěvovaly základní školu, ale nedokončily ji, které nikdy nenavštěvovaly školu.

Státní občanství/země narození

Země narození – v souladu s mezinárodními doporučeními musela být země narození uvedena s odkazem na státní hranice platné v okamžiku sčítání lidu, nikoli v den narození, např. pokud se osoba narodila ve Vilniusu, měla by být zemí narození Litva, bez ohledu na rok narození. Takové řešení bylo použito s ohledem na zajištění srovnatelnosti a zejména na zamezení duplicity údajů v mezinárodním měřítku.

Občanství je definováno jako zvláštní spojení (právní pouto) mezi osobou a státem. Neprokazuje etnický původ a není závislé na státní příslušnosti. Pro ty, kteří neměli občanství žádné země, byla uvedena možnost odpovědi: nemám občanství žádné země. Pokud měl sčítaný respondent občanství více zemí, použila se hierarchie údajů: Polsko, země EU, třetí země.

Cizinec je každá osoba, která nemá polské občanství, bez ohledu na to, zda má nebo nemá občanství(a) jiné země.

Osoba bez státní příslušnosti je osoba, která nemá státní občanství žádné země (osoby bez státní příslušnosti jsou považovány za cizince).

Venkovské a městské obyvatelstvo

V Polsku existují 3 druhy obcí:

- městská obec znamená obec se statutem města,
- venkovská obec – na jejím území se nacházejí výhradně vesnice,
- městsko-venkovská obec je jednotka, na jejímž území má jedna z obcí status města a zbývající část obce tvoří venkovský prostor.

Domácnosti

Skupina osob, které spolu žijí a společně se živí. Osoby žijící samy a živící se samostatně tvoří jednočlenné domácnosti. Domácnosti mohou tedy být jednočlenné a vícečlenné (2 a více osob), jakož i rodinné a nerodinné.

Domy

Budova je stavba trvale spojená se zemí, se základy, oddělená stavebními příčkami (stěnami a kryty), obklopená zdi a krytá střechou, podsklepená nebo nepodsklepená, spolu se zabudovanými vodovodními, kanalizačními, topnými, elektrickými, plynovými a jinými zařízeními, jakož i se zabudovaným nábytkem tvořícím běžné vybavení budovy.

Obytná budova je stavba, jejíž alespoň polovina celkové užitné podlahové plochy slouží k bydlení. V případech, kdy je méně než polovina celkové užitné plochy využívána k obytným účelům, je taková budova klasifikována jako nebytová, a to pro svůj účel.

Vícebytová budova je budova s nejméně třemi samostatnými byty.

Jednobytová budova je obytná budova samostatně stojící nebo dvojdomek, řadová nebo skupinová budova uspokojující potřeby bydlení, tvořící stavebně samostatný celek, ve kterém je přípustné oddělit nejvýše dvě obytné místnosti nebo jednu obytnou místnost a nebytové prostory o celkové ploše nepřesahující 30 % celkové plochy budovy.

Nebytová budova je budova, v níž více než polovinu plochy zaujímají nebytové prostory (např. škola, kanceláře, obchod, sklad, zdravotnické středisko) a v níž je umístěno alespoň jedno bydlení.

Budova pro hromadné ubytování je budova, v níž více než polovinu plochy zabírají prostory pro více osob (např. penzion, studentská kolej, dětský domov, ozdravovna) a v níž se nachází alespoň jeden byt.

Za vlastníka budovy se považuje fyzická osoba, právnická osoba nebo organizační složka bez právní subjektivity, která má k budově vlastnické právo potvrzené zápisem v katastru nemovitostí, a pokud katastr neexistuje, jiným dokladem potvrzujícím vlastnictví. Kromě fyzické osoby může být vlastníkem budovy obec, podnik (státní, obecní nebo soukromý), státní pokladna (budovy ve vlastnictví nebo správě Národního zemědělského podpůrného střediska, Vojenské ubytovací agentury, Agentury vnitřní bezpečnosti a zpravodajské agentury, jednotky podřízené ministerstvům, orgány státní moci a státní správy a státní kontroly), finanční, pojišťovací nebo jiné instituce, bytové družstvo, sdružení, svaz, církevní organizace atd;

Rok postavení budovy – rok uvedení budovy do provozu

Rok, ve kterém byla stavba dokončena, tj. budova byla dána do užívání. Pokud byla dána do užívání po částech (schodiště, křídla), byl přijat rok, kdy byla dána do užívání poslední část budovy. U budov rekonstruovaných po úplném zničení byl přijat rok dokončení rekonstrukce.

Byty

Byt je prostor pro trvalý pobyt osob, postavený nebo přestavěný k obytným účelům stavebně oddělený pevnými stěnami uvnitř budovy, do kterého vede samostatný přístup ze schodiště, průjezdu, společné chodby nebo přímo z ulice, dvora nebo zahrady, sestávající z jedné nebo více místností a pomocných prostor bez ohledu na to, zda je obýván na základě jednoho nebo více právních titulů.

Obydlený byt je byt, ve kterém bydlí alespoň jedna osoba, bez ohledu na to, zda je tato osoba v tomto bytě přihlášena k přechodnému nebo trvalému pobytu nebo se v něm zdržuje, aniž by v něm byla přihlášena k přechodnému nebo trvalému pobytu.

Neobydlené obydlí je obydlí, ve kterém se nikdo přechodně nezdržuje ani v něm trvale nebydlí.

Užitná plocha bytu je celková užitná plocha všech prostor v bytě, tj. pokojů, kuchyně (s oknem i bez okna), spíže, předsíně, výklenku, chodby, koupelny, záchodu, oplocené verandy, verandy, šatny a dalších prostor pro obytné a užitkové potřeby obyvatel bez ohledu na jejich určení a účel užívání (mj.: ateliéry, rekreační objekty apod.).

Místnost je prostor v obydlí, oddělený od ostatních prostor pevnými stěnami od podlahy ke stropu, o ploše nejméně 4 m², s přímým denním osvětlením, tj. s oknem nebo francouzským oknem ve vnější stěně budovy; za místnosti se považují i kuchyně, pokud splňují výše uvedená kritéria. Chodby, haly, koupelny, toalety, spížířny, verandy, verandy, sklady atd. se nepovažují za místnosti bez ohledu na jejich plochu a osvětlení.

Vlastnictví bytů

Obecní (komunální) - byty ve vlastnictví obce nebo okresu (územního samosprávného celku), které jsou ve vlastnictví obce, ale nacházejí se v budovách, které jsou společným majetkem, tj. byty, které slouží k uspokojování bytových potřeb obyvatelstva obce, a dále byty převedené na obec, ale v dispozici veřejně prospěšných jednotek, jako jsou zdravotnické subjekty, organizační složky sociální péče a podpory rodiny a systému náhradní rodinné péče, složky vzdělávací soustavy, vědy, kulturních institucí, sloužící zejména k uspokojování bytových potřeb zaměstnanců těchto složek;

Bytová družstva - týká se družstevních bytových jednotek s družstevním vlastnickým právem k obytným prostorům, např. pokud byla uzavřena dohoda s členem družstva, který měl dříve nájemní právo k obytným prostorům, o přeměně tohoto práva na družstevní vlastnické právo k obytným prostorům v souladu se stanovami bytového družstva, a družstevní bytové jednotky s družstevním nájemním právem k obytným prostorům;

Státní pokladna - byty, které jsou součástí zdrojů Národního podpůrného střediska pro zemědělství, Agentury vojenského majetku, ve správě subjektů podřízených ministrům, státní správy, státní kontroly apod.;

Podniky - byty, které jsou v majetku státních podniků, včetně Státních lesů a státních organizačních složek, např. veřejných vědeckých a výzkumných ústavů, veřejných vysokých škol (s výjimkou katolických vysokých škol) uměleckých ústavů, podniků Zemědělského okruhu; komunálních podniků, s výjimkou bytových podniků; soukromých podniků a jiných soukromých organizačních složek;

Veřejné stavební společnosti – byty v budovách, které jsou majetkem právnických osob, které mají v názvu „veřejná stavební společnost“, bez ohledu na účast na nákladech na výstavbu budovy jiným subjektem (obcí, bytovým družstvem, společností) za získání bytů (za podmínek pronájmu) pro třetí osoby určené takovým subjektem;

Fyzické osoby zahrnuté do kondominia - pojem kondominium označuje vícebytovou budovu (nebo několik budov), v níž část nebo všechny jednotky představují samostatné vlastnictví fyzických osob, potvrzené příslušným zápisem v katastru nemovitostí. Dané bytové společenství zahrnuje všechny vlastníky prostor (bytových i nebytových);

Ostatní subjekty - byty ve vlastnictví institucí, které staví budovy za účelem zisku - určené k prodeji (ale dosud neprodané fyzickým osobám) nebo k pronájmu, např. developři; byty ve vlastnictví spolků, nadací, politických stran, odborových organizací, profesních a hospodářských samospráv; katolická církev a jiné církve a náboženské společnosti, katolické univerzity a církevní ústavy atd.

Sledované metody vytápění

- Ze sítě, tj. pokud je teplo dodáváno z teplárny, výtopny nebo lokální kotelny (např. družstevní), která obsluhuje více než 1 budovu;
- Ze zdroje tepla zásobujícího jednu vícebytovou budovu, tj. teplo je do bytu (bytů) dodáváno z kotelny obsluhující pouze jednu budovu. Do této skupiny patří byty umístěné v neobydlené nebo hromadné ubytovací budově, kde je teplo do bytů, stejně jako do dalších místností v budově, dodáváno z lokální kotelny obsluhující budovu (např. nemocnice, škola);
- Individuální ústřední vytápění, tj. zdroj výroby tepla je umístěn v budově pro jednu rodinu (kotel ústředního vytápění je instalován ve vlastní kotelně nebo v jiné místnosti, např. ve sklepě, nebo je instalováno elektrické podlahové vytápění, nebo pokud je zdroj výroby tepla umístěn mimo budovu, např. solární kolektory, fotovoltaické panely, tepelná čerpadla). Tuto možnost je třeba zaškrtnout také v případě, že se zdroj tepla nachází v bytě umístěném ve vícebytovém domě (tzv. etážová instalace), např. kamna ústředního vytápění jsou instalována v kuchyni nebo koupelně.

Druh paliva (energie) používaného k vytápění bytu byl zjišťován pouze u těch bytů, které byly vytápěny pomocí individuálního ústředního topení, kamen nebo jiným způsobem. Druh paliva nebyl zjišťován, pokud byly byty vytápěny pomocí společného systému ústředního vytápění (tj. ze sítě nebo z lokální kotelny ve více bytovém domě).

Rozlišovaly se následující druhy paliv (energií):

- tuhá paliva (koks, uhlí, brikety, dřevo),
- plynná paliva,
- kapalná paliva (např. topný olej, motorová nafta),
- elektřina.